

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletben, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek féléves és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések, István kir. helytartóknak válasza a ker. törvényszékhez. A Tiszavölgy rendezése iránt Palleocapa mérnök ur véleménye V. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Veszprém, krassó, és Abauj megyék közgyűlései; pozsonyi tudósítás. Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: A magyar gaz. egyesület; utlaigazítás a szülőkörök iránti ajánlatokra nézve.)

Külföld (Ausztria, Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Dánia, Törökország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. s. ap. kir. felsége Pálffy gróf velencei kormányzó az ausztriai császári első osztályú vaskorona renddel földiszitni méltóztatott. (W. Z.)

A magyar kir. helytartótanács számvevő-hivatalában H. I. és János számjegyző, számvevőtisztnek, — H. U. és János járulók, számjegyzőnek, — S. B. és József és V. és János díjas gyakorlók, járulokokká nevezettek ki; továbbá S. Z. és P. Károly és H. A. és J. József díjtalan gyakorlók díjas gyakorlókra nézve kinevezettek.

A magyar kir. udv. Kincstár a Felsőbányán megüresült erdőgazdálkodási állomásra S. T. és R. József oláhlaposbányai erdőgazdálkodó; továbbá a verebélyi kir. sóhivatalnál állomásra levő sótartókra M. A. és R. H. és J. Ignác ottani ellenőrködő sómázsamestert; végre a chinoráni kir. sóhivatalnál új rendszeresített mázsáló állomásra E. S. és J. József pozsonyi sópajtaórt alkalmazta.

F. I. és J. S. Szilárd temesvári k. harminczadnál áruvizsgáló meghalálozott.

VÁLASZA fenséges István főhercegnek a dunán-inneni kerületi törvényes tábla által hozzá intézett részvételtanúsító iratra: „Nagyságo snemes és vitélő urak! Azon bannatos részvételt, mellyel uraságotok felejtetlen és édes atyám elhunyt feletti fájdalomban oly híven osztoznak, szivemből köszönetet mondok: a mint hogy szívből eredteknek hiszem azon bizalomteljes ragaszkodás nyilatkozatait is, melyeket uraságotok Magyarországon kir. helytartóvá lett legkegyelmesebb kinevezetéseim felett f. évi boldogaszony hava 29-én kelt üdvözlő feliratukban irántam kifejezni sziveskedtek. — Magasztos példa gyanánt áll előttem ez új pályán a boldogultnak felszázados díes működése; s az áldás, mit háladatos elismerés az ország minden részeiben hamvaira mond, hatalmas osztónul szolgál nekem: hogy nyomdokait követve, a bennem helyzett legmagasb bizalomnak s irántam nyilvánuló várakozásnak Isten segédelmével lehetőleg megfelelni törekedjem. — Ki egyébiránt, őszinte köszönetem ismétlése mellett minden jól kívánván maradok czímnzett uraságotok Bécs, Bajtéló hava 10-én 1847, jóakarója István m. k. kir. helytartó.

A Tiszavölgy - rendezés iránt Palleocapa mérnök ur véleménye.

Már a hangulat, mellyel ezen inkább személyre mint dologra vonatkozó ferdítés, nagyítás s rémitéssel gazdagon megspékelt értekezés iratott, elegendő arra, hogy az irántai bizalmatönkre silányítsa. Czélja ezen értekezésnek Lamm mérnök ur javaslatát emelni előtérbe s megmutatni, miszerint csak ezen tervezet azon egyedül, mellyel nyomán a Tiszaszabályozás sikerrel végrehajtható. — A mennyiben tehát Lamm mérnök javaslata ajánlatik általa, annyiban a 16dik számunkban erre is válaszoltunk. — Mi pedig némely külön állítást illeti, az iránt sem késendünk a kellő felvilágosítással.

Taglalt értekezésnek főbb tételei következők, miket, hogy annál bővebben bemutathassunk a tisztelt olvasónak, szórul szóra adjuk.

Első tétel. „Palleocapa ur Váshelyi ur tiszaszabályozási tervét, melly szerint 105 ezer köbláb vízmenyiség vétetett föl s az építendő töltések a parttól 50 ölnyire estek, félre vetette; mi indította Palleocapa urat arra, hogy a Tisza-töltéseket 500—1000 ölnyi távolságra akarja építeni s a homokdombokkal összekötni, azt Palleocapa ur tervében világosan nem mondja. Azt hittem, ugy is voltam értesítve, hogy a nagy vízmenyiség, melly Váshelyi tervében alapul vétetett vízmenyiségnél ötszörte nagyobb, P. ur a Váshelyi-terv elmozdítására és új terv-készítésre bírta. De minekutána P. ur a Tiszaszabályozásról irt emlékiratában határozott vízmenyiségről szó sincs, melly alapul szolgálna a vízmeder, normalis szélesség s a töltés-magasság kiszámítására, minekutána a vízmenyiséget mint főkélléket Palleocapa ur sehol sem mérte, nem is mérette, akaratlanul azon gondolat jut eszembe, hogy P. ur csak úgy találmokra készített tervet, melly az ohajtott cél-

hoz talán soha sem vezetend. Mert Palleocapa ur az árvizet mint ellenséget le akarja győzni a nélkül, hogy erejét és állását ismerné! . . .

Ezen gyanúsító megtámadásra azt feleljük: Igaz, hogy Palleocapa emlékiratában tárgyra vonatkozólag s a m b e l i számításokkal nem fontosodik; igaz, hogy ő sem azt nem állítja, hogy a Tisza völgyének legnagyobb vize 105 ezer köbláb, sem azt, hogy 500 ezer, mikép az első adatott Váshelyi, a másodikak Lamm mérnök ur mérései és számításai szolgálattak. De azért még is számít és pedig úgy hiszünk, a legnagyobb biztossággal. Igaz, hogy ő díesőséget — a Tisza vize mennyiségét köblábokig meghatározni, — másoknak engedi, mit hogy minő praecisióval eszközölhettek, azt a 105 és 500 ezer köblábnyi vízmenyiség közt létező p a r á n y i (!!) különbség mutatja. De azért ő még is számít, és pedig, úgy hiszünk, a legnagyobb biztossággal. Számít pedig — a valóság, a természet nyomán, ennek utmutatása szerint. *Ógyanis a legnagyobb árvizek magasságát a valóságból veszi föl; a folyás kellő szélességét pedig szinte csak az egyszerű forrásból!* És ezen eljárásból, mi értekező ellenfelünk ellenére — a legnagyobb biztosságot, a legnagyobb gyakorlati jártasságot magyararazuk ki s igen is osztozunk — Palleocapa következő sorainak talpraesettségében: „A mi a Tiszának említett folytonos töltézését illeti: itt fő dolog az, hogy e töltések oly távolságra építtessenek a folyó eleven partjától, vagyis vízmosza szélétől, mellyek a vízáradásoknak elegendő ártért hagyjanak szabadon s egyszerűs mind a szaggattatás veszélyei ellen biztosítva legyenek. E szabálynak azonban nem czélja valamely megsabott és állandó mértéket állapítani meg, a töltések egymástól s a folyó eleven partjától távolságra nézve. E távolság különböző lehet, a szerint, a mint különbözők magának a folyónak inkább vagy kevésbbé kifejtett s a folyás főirányától inkább vagy kevésbbé eltérő kanyarai. — *A czélunk annak kell lenni, hogy azon földter foglaltassék töltések közé, melly között a folyó kanyarog; most itt, majd amott szaggatván s rongálásait kisebb nagyobb mértékben, majd jobb majd balfele folytatóván mind addig, mig az ő kiasó ereje s a föld ellenállása közt az egyensúly helyre áll. A tapasztalás azt mutatja, hogy minden mely úgy folyónál a földter, mellyet úgy tekinthetni, mint a magát saját iszapolása közepett beasott folyónak szabad birodalmát, határozott szélességű s hogy a folyó mindig e határok között csavarog, nagyobb vagy kisebb mértékben, a nélkül hogy azokon túl menne stb.* . . .

Ime! mily különbség ezen érett, alapos nézetek között, és a hetilapi értekező kétszer kettős esalhatlansága között! Ezen nézetek szemmel tartása mellett mondja szerző, hogy a tiszai töltések egymástól távolsága 5 és 8 száz s k i v é t e l e s e n ezer ölnyi közt fog változhatni. És ebből áll értekezőnek első tételére szolgáló feleletünk.

Második tétel. „A feljebb mondottakból tudjuk, hogy Palleocapa ur Tiszaszabályozásról irt emlékirata szerint a tiszai töltéseket 500—1000 és több ölnyi távolságra akarja építtetni: így csakugyan jó széles medre lesz a Tiszának, mellyben talán csak elférnek az árvizek, de lesznek ám jó hozsú Tiszahidaink is, ötszáz és ezer ölnyi hosszabbak, hasonlók a lombardiai ponte de la delicia-hoz, melly a Tagliamento vizén S. Daniele helység mellett létezik, melly hidról azt mondják, hogy mindig építtetik, mert mig az egyik oldal elkészül, addig a másik oldal leromlik s így hosszúsága miatt soha sem készülhet egészen. Ezen földter, melly többnyire első osztályú és P. ur terve szerint a Tisza medrét képezendi, Ugoesa szélétől kezdve Tokajon át egész Csongrádig 350 ezer ölnyi hosszúságban kétszáz ezer holdat teszen, mellyen jelenleg félmillió ember lakik, és szinte félmillió ember számára gabona terem, a mellytért jövendőre hullámok fedendik, hogyan és mivel fogja ezen sok embernek földjét pótolni? nyeregd helyébe illy mineműségű és jószág földet? kétkem. — Leszen e 150 ezüstrinttal (!) holdjaért kielégítve a tiszai lakos? ugy hiszem ezen pénzért nehezen fog megválni kertjétől és földjétől a tiszai lakos, kivált a jobbágy, kinek ezen föld eddig élelmet adott; de ha általában 150 forintot számíttunk holdankint, még is ezen tér kisajátítására 30 millió forint szükséges stb.

Ezen nagyító, elferdítő s gyanúsító állításra pedig azt feleljük: Először is figyelmeztetjük az olvasót, miszerint

Tiszaháti urnak — így nevezik az érdekes és jószándéku értekezőt — főczélja ezen állításai nyomán olytán öszszeget calculálni ki, melly nagyságával Palleocapa tervétől még a késő unokákat is eljessze. És fontos (!) számítás után csakugyan kisüti az érdekes értekező, miszerint Palleocapa tervezete — holott ez csak szabályozási elveket állít föl — kerek számmal 45 millió pengő vagyis 112¹/₂ millió váltó-forintra menne! . . . És most devalváljuk egy kissé felcsigázott tétéleit. Először is nem 500—1000 s több ölnyi távolságra akarja Palleocapa a tiszai töltéseket egymástól építtetni; hanem 500—800 és csak kivételesen némely helyeken, hol t. i. elkerülhetlenül szükséges lesz, tágitja 1000 ölnyi. Másodszor a felhozott — s értekező szerint — hosszúságuk miatt elkészíthetetlen hidakra vonatkozólag ugy vélekedünk, miszerint a Tiszaszabályozásnál nem az a czél, hogy a folyón minden isten a d t a p e r c z b e n át lehessen kelni, hanem igen is czél, határtalan mocsárait és kiöntéseit megátolni. No már — ha ez utóbbi a czél — akkor az átmenetet eszközölő hidak, alárendelt dolgok maradnak, annál inkább, miután a legroszszabb esetben is jobb állapotban leend az átkelhetés érdeke, mint minőben van. A legroszszabb eset pedig az volna, ha t. i. semmi nemű hidakat nem építenének; melly esetben az átkelhetés pár héttig, mig t. i. a nagy áradások tartanak, dereglyéken eszközölhetnének; azon különbséggel: hogy akkor csak 500—800 ölnyi szélesség volna áthatolándó, holott most — egy egész kis tenger áll utjában az átkelni akaróknak. Hol pedig t. i. a fontosabb közlekedési vonalokon, folytonos átkelhetés fog kívántatni, ott az eszközölteni is fog. A felhozott ijesztő példa legfeljebb csak azt mutatja, miszerint körül a fentartás átkozott hanyagon eszközölhetetik. Azután figyelmeztetjük értekezőt, hogy a közlekedés fentartásának bajossága — semmi esetre sem kerülhető el, az esetben sem, ha p. o. Lamm elve szerint szabályoztatnék a Tisza; mert akkor is kellenének hosszú hidak, egyenként megengedjük, hogy valamivel rövidebbek az egyesített folyam által kívánták; de együtt véve — alkalmasint hosszabbak. Nem kell felejtetni tisztelt értekező, hogy Lamm ur szabályozása nyomán ké t Tiszánk lesz s így két ártérünk, négy töltésünk, kétszer annyi hidunk stb.

Továbbá figyelmeztetjük szerzőt, miszerint m e d e r — minek ő az ártért kegyes nevezni — és ártér között nagy különbség van. És hogy a különbséget meg is határozzuk, tehát megmondjuk neki, hogy m e d e r - n e k neveztetik azon birtok része a folyónak, hol vízével folyást tartózkodik; ártérnek ellenben az, hova csak néha — néha önt ki majd hosszabb majd rövidebb időre. Az ártér tehát számos esetben — fü- és széna-termés által szemes gazdának nem megvetendő hasznokat ad, sőt néha t. i. száraz években majd annyit, mennyit egyéb fűtermő térek, két három év alatt. — Azután a tiszai ártérnek vannak ezenkívül számos olytán emelkedtebb térei, mikre a viz a töltések felállítását után sem hatand föl, mellyek tehát használhatóságukra nézve szintolly biztossággal maradnak, minőben az előtt valának stb. Ezek megfontolásával át fogja látni minden józan ember, miszerint az ártér t a m e d e r r e l, m e d e r t a z á t t é r r e l csak éretlen felfogás vagy elrejtett rossz szándék zavarhatja öszset! Valóban mulatságos felfogásuk van némely uraknak, olyan mint gyermekeknek, kik czélokot akarnak eszközök nélkül. . . Más szóval: a Tisza jelenleg 125—200 □ m. földet posványosít, azaz ennyit birt ártérül s ezt akarja tőle elvenni némely bölcsesség, de sokal neki ezentuli ártérre 10—12 □ m. földet átengedni. Csudálom valóban, hogy Tiszaháti ur a folyam medrét is nem akarja minden további teketória nélkül elfoglalni! Pedig ez is tenne ám ugyan néhány holdacska, mellyet a tiszaháti ember 150 p. ftal értékesítvén, ugyan esinos kis aquisitiont szerezne magának. S ezekkel, ugy hiszünk, tisztelt ellenünk felsrófolt állításait kellőleg megismertettük.

Azokra pedig, miket szerző a töltésezés által eszközölendő meder-feliszapolatásra nézve mond, csak ezt válaszoljunk. Minden folyó, melly iszapot hord, iszapot is. Az csak kérdés: hogy hol s mellyik többet? Töltések nélküli víz a sok elöszlás miatt, szükségkép lassabb folyású, tehát kevesebb erővel bír — tehát jobban iszapol. Ellenben töltések által korlátozott folyó sebesebb, erősebb és így kevesebb iszapot ejt. Továbbá töltések nélküli folyó főleg a félre törés pontjain iszapol, mert azon iszap-mennyiséget, mellyet bizonyos erővel tovább sodrott, csak odáig

hőpölygetheti, míg azon erő együtt van; ámde ezen erő a' viz feloszlásával egyetemben feloszlik, azaz megtörik; része tehát az iszapnak azonnal a' megtörés pontján hull a' mederre, része a' félrecsapott vízzel sodortatik ki, része végre a' folyam sodrával megyen tovább.—Ez történik a' töltések közé vett folyamokkal is, de csak bizonyos időig. Ugyanis, midőn a' töltések közé vett folyam megárad, eleinte hasonló állapotban van a' töltések nélküli folyóval; emel is szintugy kitódul a' víz 's ekkép megoszása pontján a' mederfenék hasonlólag iszapoltatik.—De csak hamar töltésekre akadván, a' kitódult víz emelkedik; emelkedésével vízszahat a' mederre; kitörésének sebességét folyton vesztí; míg végre megtöltvén az árvidék tölthető részeit, csaknem álló víz lesz belőle, melly ezen állapotában töltésként mindinkább korlátozza az élő folyamot 's azt eredeti sebességére—sőt többre is emeli. —Ekkor a' folyó sebesebb folyása következtében, ismét felszedi azon elhullott részeket, miket eloszlása kezdetén lerakott volt...Ime ez a' különbség a' töltésekkel ellátott 's töltések nélküli vizek közt. Ezek iszapoltanak folyton, amazok ellenben csak addig, míg ártériük betöltötték. Ezekkel egyébiránt mi nem azt akarjuk mondani, hogy a' töltések közé szorított folyók épen nem iszapoltják medrüket; hanem azt akarjuk mondani: hogy töltések nélkül hasonlólag jobban iszapoltják. A' választás tehát nem nehéz. Igen is a' mederiszapoltatásnak nem oka a' töltés, hanem ennek oka a' gyakori esés-változás, a' folyók mellékein letarolt dombok és hegyek vízmosásai, mellyek nagy esésük 's korlátlan dulásukkal a' folyók medreit naponként inkább és inkább rongálják. 'S a' karván folyóink iszapoltatását mellőzni, oda fordítsuk gondunkat, miszerint az ezekhez közel levő hegyoldalak vízmosások által ne pusztíttassanak; figyeljünk arra, miszerint folyóinknak lehetőleg egyenlő esést eszközöljünk. De az iszterébrt ne fogjunk a' töltésekre olyatán dolgokat, mikértők ép oly kevésse felelhetnek, mint Tiszaháti érdemes ellenünk a' Tiszavölgy feliszapoltatásáért 'stb.

Végül azon következtetését Tiszahátinak, mit következő szavakban fejez ki: „világos ezekből, hogy ezen alap-nélküli tervek (t. i. Paleocapa ur tervei) a' kifizőt magas czélnak sehogyssem felelnek meg; világos, hogy P. urnak nincs annyi tehetsége Tiszánkat szabályozni, nincs annyi lelke, vidékünk az árvízről megmenteni... az előre bocsátottak nyomán csak sajnálat és szájalommal vehetjük!

'S ezekkel bezárjuk értekezésünket, azon ohajtással: vajha a' Paleocapa által kifejtett józan és alapos elvek minél előbb megtennék hatásukat 's helyes irányba vezetnék a' szerte haragoló felfogásokat. —

Korizmiacs László.

BUDAPESTI NAPLÓ.

(Az Irodalmi Szemle). Vajmi szép: midőn a' critica abstrahálni tudja magát a' criticustól, 's midőn nem személyek bírálának személyeket, hanem elvek és nézetek bírálának műveket, nem tekintve azok szerzőinek egyediségére. Valamint az is igen szép dolog: ha ügyért és elvekért 's nem kenyéért és nem haragból harcolók a' velők nem épen egyező véleményt és irányt ingerületlenül, higgadtan bírják szemügyre venni, méltányolva még azokban is az erőt, a' kik ellen — és megróva a' gyöngeséget azokban is, a' kikkel együtt küzdenek.—Mind ezen szép tulajdonokkal az „Irodalmi Szemle“ nem dicsekedhetik. Túrelmetlen pártnézetek hangja szól majd minden szavából; fennhangú ócsárlása mindennek, a' mi fiatal, kérkedékeny affectatioja tudományos túlnyomóságoknak,—ájult torzsalkodás a' francia iskola ellen.—Ezek teszik alapszínét az új antiqvitásnak. Taeticája, miszerint saját pártját, saját nézeteit a' másokéin ak lealázásával törekszik felemelni, tán célra segít, de legkevésbé nemes. Azon kegyes atyai érzelmek, mikkel fiatal irók iránt viseltetik; azoknak, mint természetesen (?) tanulatlan, tapasztalatlan embereknek publice hasznos oktatásokat, tanácsokat, megjelenendő műveikről előleges kereskedő véleményeket adva, mind meg annyi apró malitáicskák, mik azok kissé nagyobb hitelének szétbontására vagnak kiküldetve. Ama szertelenül pedáns magasra lével saját tudományosságával másoktól ugyan annak pozitív megtagadása mellett, kis embergyarlóság, semmi más; — a' mi pedig ugyanott a' romanticismus ellen forraltatik, plane katonásdi; hanem azon egy körülmény, hogy szüntelen szemlékkel és ismét csak szemlékkel van özszeakadása, könnyen azon gondolatra találná vezetni az embert, kivált ki egy kevésse scrupulosus is; hogy tán a' háttérben, vagy a' sugólyukban az illető uraknak valamely személyes affaireje bujkál, per tropos et allegorias adva ki mérgét az illetendőkön? 's ez aztán, a' mit szó nélkül hagyunk nem lehet, és nem szabad. — Legerősebben kimutatja magát e' szemlék elleni törekvés a' kik számban hozott Ertesítőben, hol az van ígérve: hogy lézen szólás a' három Divatlap felől 's lett megszólása a' három szerkesztőnek 's megírása azok biographiájának. Avagy mi köze azok a' Divatlapnak, hogy Vahot Imre praedicatuma Va chottfalvai? Kiváltképen: hogy következtetést ebből a' lap jellemére a' bíráló? És pedig következtetést. Később rá jár a' rúd néhány jó emberre, kiának befolyása a' Divatlapot itt ott z s i r s a g u v á t e v é . . . Ugyan nem méltóztatnék a' tisztelt és általunk egész őszinteséggel nagyrabecsült szerkesztő urnak visszaemlékezni azon szavára, miket a' Regelő 1843ik évi mart. 30iki (26.) számában elmondott, mellyek is im itt következnek: „a' tárgyak . . . valódi magyar jellemben állitassanak szemünk elé, ha mindjárt bundaszagban is, mi a' pénzma-

búznél semmivel sem rosszabb, sőt hasonszenzvilleg jobb, aszkórnak pedig még egészségese.“ Vagy tán „tempora mutantur etc. etc.“. No ez egy kis feledékenység és elnézhető állapot „váltakozik az apátárság“ mint a' példabeszéd mondja;—hanem mit az Életképekről, — vagy is helyesebben mondva azok szerkesztőjéről, mond, már az több, mint kettő Legelsőbb is azt fogja rá, hogy e' lap azon irói párt töredékéből keletkezett (tehát ismét személyek!), melly egykor a' Rajzolatokba tette le gondolatait...Hja. így írónak nálunk mai nap a' criticák, de hogy olvassuk el azt, a' mit bírálni akarunk, elég ha az előzót megnéztük, 's a' lapokat végig pörgöttük újjánk között, 's beszélünk azután felőle hír szerint amőgy superficialis általánosságban, felőle hír szerint Ertesítő néhány sorsal előbb „hír szemint“ a' Divatlap mióváltáról;—mert ha történetesen olvasni találta volna a' megírált lap idej folyamát, így látta volna: hogy annak mostani irói közül egy sem írt a' Rajzolatokba. Igen szép továbbá midőn Fr. —ról azt mondja: hogy még nem élt eleget! (megint a' élemedettséggel.) Ez épen olyan, mint mikor a' poéta diák kilép az examenből 's azt mondja: „hőj, mikor én classista voltam!“ Az sem áll: hogy Fr. witz e' legfeljebb szójatek legyen, valamint az sem hogy ő egy witz ért kész legyen az igazságot feláldozni. On édes Ertesítő általánosságban állit, nekünk jogunk van általánosságban tagadni 's megint csak qu ttek vagyunk. Egyébiránt ha az ember azt akarja valakire közönség előtt ráfogni: hogy „komolyabb dolgokhoz nem ért“ ilyenkor a' pluralis majestativuson kívül még más argumentum is igen elkélne. Mert az: hogy Fr. nem portálja saját barátai véleményét, hanem az ellentézeteknek is tért nyit, úgy hiszszük tőle inkább férfias loyaltás, mint ingatagság. — Egyébiránt „boldogult é az E. K. a' tudománya“ nem boldogult? az mi nem mondjuk meg;—tisztelt szerkesztője az l. Sz. nek, ki ama tudományos résznek „magna pars fuit“ jobban tudhatja és érteheti; — tudhatja, sőt tudja az is, mikép Divatlapnak politikai lappá változnia, előtte, mint Divatlap szerkesztő előtt ismert okoknál fogva, nem lehet, és így nem lehetett. — Legvégül e' lapnak bizonyos párt, vagy mi, általi a' ny a g i p á r t f o g o l á s a r ó l b e s z é l . . . Hogy illy ráfogás mint jöhét ki solid bíráló tollából? nem bírjuk, legalább nem akarjuk megmagyarázni. Mit tartoznak ez: ha igaz volna a' közönség elébe, kritikai lapba? Annival inkább, mint hogy az egész merő behizonyíthatlan ráfogás, minthogy Fr. és lapja senki fiától, a' közönséget és közvéleményt kivéve, sem anyagi sem semminemű marokra fogható és szerényhánható ingyen pártfogolást nem kap, mire, ugy hiszszük nincsen is annyi szüksége, mint volna tán a' Szir. Sz. nek. Sajnáljuk egyébiránt: hogy egy időben azt találtuk ohajtani: bár az l. Sz. lapszemlélt is adna, nem véltük: hogy illy személyeskedésekkel fogja azt kezdeni, mint minőkkel kezdte.

Különben a' Szemle személyei azt tartják: hogy ok nem akarnak extensiv csak intensiv hatást gyakorolni (persze, akármilyet) 's hogy nekik nem kell közönség. . . . A' közönség is illyen forma véleményvel van a' Szépirodalmi Szemle felől.

Dunánk jege szépen eliszult 's megy commode a' Fekete tenger felé. Szerencsés utat neki! — F. urat pedig a' bécsi Józsefvárosi színházhoz híják igazgatónak lárságával egyetemben. Ő neki is szerencsés utal. — Hallomás szerint a' hajóhidat még ezidén ismét befogják rakni, a' Noththeatert pedig sem ez idén, sem jövőre nem fogják felépíteni; Hagyján! Eleget szerepel az a' Nothszinpad nélkül is — Egyébiránt, mint a' csallóközi pír mondja: a' Duna igen kicsiny, nem térvénbele a' víz, 's emélfogva árad. —

Mult esütörtökön „adták a' Könyelműeket“ írta Czako. . . A' nemzeti újság 1846iki júniusban megjelent novellákat extrahál és közöl sub titulo: „Vegyes Ujdonságok.“

L. M. úr, egyike reményteljes színészeinknek, hír szerint szorgalmasan tanulja a' török nyelvet.

A' nemzeti színház csarnokában nem szabad pipázni. A' kávéültetvényben egy hírlapíró, saját jelen nem létében, mult szerdán keményen megdöngöyöztek.

Az egyesült kör mézes heteit éli = czivakodik. Pénteken egy elítélt közkatonát főbe löttek.

Ma hideg van, tegnapelőtt meleg volt, holnapután ismét meleg lesz; — hogy két vagy három hét múlva e' azt épen bizonyosan nem tudjuk, de majd utána járunk.

A' nádori lak felcsinosítására, mint halljuk, tetemes összeg utalványoztatott az illető felsőbbiségektől. Tehát ragyogni fog ismét M a t y á s palotája! És pedig a' szó minden értelmében.

Ad vocem „darázs“. Egyikébe a' mult farsangi bálok-nak egy viczeses fin egy kezkenőbe kötött jó csomó eleven darázst, vagy néhet vitt be, melly állatok télen át mint tudva van alunni szoktak 's hagyják ilyenkor magokkal tenni, a' mit különben nem hagynának, itt behelyezé azokat kezkenőstől együtt kalapjába 's kalapjával együtt dugta a' pad alá. — A' meleg lég azonban feltámasztá az élelet ez alvó bogárkákban, mellyet is észre, kezdének azok egyenként szétszállinközni a' vidákok közt, 's miután látták azok közt a' számos szép virágszállt, szálltanak rájuk, a' szép virágszálakra 's azoknak hófehér vállacskaikra és kaecóskaikra, kik is azonban meg sem küszönték e' mézes hódolók galanteriát, hanem futának szanaszét rangjokhoz illő sikoltozások közt 's lón zavar és rémület, míg nem a' férfiak megküzdvén leverték a' hivatalan álarzos tömeg színté rangjokhoz illő terringették között Ne-

hányan fájdalmas szurásokat is találtak kapni ez alkalommal, no de majd azok is meggyógyulnak a' jövő farsangig.

A' Honderü férfiak és nők sikamlós izengetéseinek nyitott meg. Lehet ugyan: hogy e' nyilatkozatok saját érdeme ezen lapnak melly esetben gratulálunk neki, hogy úgy eltalálta a' hangot, mellyen hölgyek lapjában és hölgyekről beszélni szabad.

Megjelent 's minden hiteles könyvtárnál kapható: „Politikai Programm Töredékek 1847. gr. Széchenyi Istvántól, ára 5 ezüst huszas. [C]

Kiigazítás. A' Jelenkor 15dik számában 88dik lapon első hasáb 4dik sorban — Torontál-megyei közlésben „csak nem 33 pft.“ hibásan áll „csak nem 33 pct“ helyett.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

VESZPRÉMEGYE f. év és hó 3án kezdett idei első negyedes közgyűlésünket a' nm. főispán a' kk. és rket szíves örömmel üdvözlő és szokott békes 's komoly tanácskozásra felkérő beszéddel nyitván meg, keble mély fájdalomt kifejező érzékeny szavakkal tudatá: hogy legközelebb mult novemberi évnegyedes közgyűlésünkben, a' fels. fejdelem és nemzet által egyiránt szeretve tisztelt József főhgnádor magas hivataloskodásának megtartatni készült felszázados örömnepét, ő fenségének, f. évi jan. 13án történt elhunya közös gyászszal váltá fel. Ennek folytán 1) felolvastott a' nm. helytartó-tanács f. e. január 18án 2817 sz. a. kelt gyászlevele, mellyben felszázadot meghaladta időszakon által Magyarország javát vég perceizeg nem lankadt eréllyel előmozdította József nádor és kir. helytartónak elhunytát tudtuladván, legfelsőbb rendeletnél fogva értesít, hogy felséges urunk nemesak a' dicsőült iránti hálaérzésnek, hanem ön fels. személyéhez ragaszkodásnak is egyik legvigasztalóbb zálogául tekintendi, ha a' kk. és rr. a' kir. hivatalnokokra nézve kegy. megrendelt gyászban minél készebben veendnek részt. Nyomasztó bánat tölté el a' kk. és rr. kebleit, midőn a' közszeretetének tisztelgetőre örömnepet ülni készültökben elhunytáról értesültek, 's hála nyilvánítasok és örömkifejezések helyett már csak békét 's nyugalmat sohajthatnak hamvaira, e' bús érzelmök kifejezésével ama biztos öntudat mellett, hogy a' borostyán, melly a' nagy férfiu érdemeiből készült, késő korig virítani fog a' siron tul is, mert azt egy összes nemzet hálás könyvéi öntözendik. Addig is, míg a' ritka érdemeknek nemesak történet, de külön törvény által is, az utókorra leendő áltadása iránt rendelkezés történik, teljes készséggel járulnak a' kk. és rr. mindazon felsőbb gyásztüntetkedésekhez, mellyek által a' dicsőülthez viseltetett vonzalmokat tanúsíthatják 's hivatalos levelezéseikben is a' kijellett fekete körtzetet 1/4 évig használni elhatározták. —

2) Olvastattott gr. Zichy Domokos, megyés püspök ő mélt. a' kk. és rrhez intézett azon hivatalos levele, mellyben a' dicsőült magas halottért f. hó 4kén reg. 9 órakori engesztelő sz. mise áldozatra a' kk. és rket meghíja, mi szíves köszönettel fogadtatván, arra leendő megjelenésüket, püspök ő mélt. viszont tudaták. — 3) Olvastott a' nm. helyt. tanács azon körlevele, mellyben e' főhely azon legfelsőbb rendeletről értesít e' megyét, miszerint ő fels. Magyarországnak, az érintett gyászesemény által ütött sajtó sebére írt adandó, István cs. kir. főhget Magyarországnak kir. helytartójának megholdogult Albert szász hg 's József főhgnál által bírt jogokkal (t. i. Pestnr főisp. ságával 's jászok 's kunok bíróságával felruházva) kinevezni mélt. Hálás érzettel vették a' megye kk. és rr. ő fels. ez atyáskodó gondoskodást, miszerint nemesak az ő, kivétel nélkül egyértelmű, de biztos hiedelmök szerint az összes nemzet forró ohajtását, a' közelebb tartandó országgyűlésen törvényesen megtörténik, főhgn Istvánnak, kit a' magyar nemzet mind születésénél, mind neveltetésénél, mind erélyeinél 's vonzalmánál fogva ekkor is magáéinak mondhatni büszke volt 's kiben a' dicsőült atya erényeinek örökülvél érdemeinek emlékezete továbbra is élni fog, kir. helytartóvá lett kinevezésével, a' nagy vesztéséből eredt keserü fájdalomokat, melly csupán akkor nyugtathatik meg, ha azon ohajtott időpont bekövetkezik, midőn ő fens. kiben annyi vágy és remény öszpontosulnak bold. atyja nádori székét törvényesen elfoglalandja, már is enyhíteni kegy. volt, miéért is ő felségéhez hála felirást intéznek, egyszersmind István ő fenségéhez, dicsőült atyja elhunytából eredt mély fájdalmok nyilvánítságával, kinevezetéséből érzett vigasztalásukat kijelentik; 's ezen végzésüket tudomás 's figyelemben tartás végett az országgy. utasításokat készitendő választványnak kiadják.

4) Olvastott a' nm. helyt. tanács körlevele, mellyben a' mult évi gabonatermesnek, e' megye határi közt lehet legnagyobb pontossággal, azonban csüggedést okozható felzaklatás nélkül végre viendő öszszeírását fölterjesztetni rendeli: a' rendelt öszszeírás a' meggátolhatatlan hibás bemondások miatt pontosan, sőt valószínűleg is végre vihetőnek, de felzaklatás nélkül, mellynek jelei az 1845ki gabonatermes öszszeírásakor is mutatkoztak, teljesítet-

tőnek sem tartván a' nm. helytanácsot felírásban megkérik, hogy e' rendelettel ellátni méltóztassék. Egyébiránt e' tárgyban tett indítvány folytában, noha remélik a' kk. és rr. hogy a' földesurak adakozása s' tisztviselő urak éber örködése mellett, a' gondviselés e' megyei lakosokat ez évben is meg fogja nyomasztó inségtől menteni; mivel azonban az élelemszerek itt is kis mértékben léteznek s' igen drága áron szerezhetők, de több helyen az országban, az inségnek már szomorító következményei mutatkoznak is, ez országosan fenyegető baj országos orvoslást igényelvén; a' tiszt. főkörmányszéket megkérik, hogy a' gabonának az 1601: 17. t. cz. példájára, mindaddig, míg a' szükség jelei meg nem szűnnek, az országból kivitele meggátoltatása iránt, az 1807: 6. t. cz. értelme szerint közbejárulni s' a' katonaság számára kiszolgáltatni szokott természetvényeknek (miknek csupán kinstári áron gyakorolt megterítéséből az adózó népre már eddig is felszámíthatlan kár háramlott) a' jelen éhség idejében, midőn a' természetvények ára szerfelelti, legalább ez uttal f. 1847. évi november 1ső napjáig folyó piaci áron leendő bevételét hatályos befolyása által kieszközölni kegyeskedjék. Továbbá hogy a' megyebeli lakosok, ezutánra is e' részben megovassanak, járásbeli fő és alsz. bíró urak ismételve utasítottak, hogy mindenütt felügyelvén, a' mutatkozó szükségét azonnal és gyűlést sem várva, 1ső alispán urhoz további rendelkezés miatt jelentsék be, egyszersmind a' járásaikbeli földesurásokat szólítsák fel, hogy a' lakosoknak, dolgoztatás által, keresetmódot nyújtani s' egy részét gabonájoknak segédmezzesül megtartani sziveskedjenek. Kiterjedt e' tárgynál a' kk. és rr. figyelme arra is, hogy jövődőrre hasonló veszélyeknek országos intézkedés által lehetőségig eleje vétsék, s' e' végből a' közelebb tartandó országgyűlésre küldendő követeket előre is utasítják: hogy a' hasznosoknak közönségesen megismért magtárak felállítása iránt törvényt hozatni ügykezzenek. — Ugyanez alkalommal a' nm. főispán az árpának örletésére nézve kidolgozott lajstromot, mely szerint a' molnárok örleli kötelesek, bemutatván, ez mintájul jelen időszakban, midőn a' gabona drágasága miatt, több mennyiségű árpa örletik szerfölött szükséges — szives köszönettel vétetett, elfogadtatott s' 300 példányban a' nemesi pénztár költségkinyomatni s' megtartás végett a' helységek s' molnárok közt járásbeli fő és alsz. bírák által kiosztatni rendeltetett.

5) Zágrábmegye általirásában a' fels. elibe terjesztett azon feliratának, melyben J. A. turopolyai grófot felüggesztett hivatalába visszahelyeztetni, s' a' megrendelt k. biztosságot főispánjára bízni kéri, e' megyei kk. és rret pártolására szólítván fel: a' mennyiben ezen hazafias felszólításból is alkalmuk volt a' kk. és rret megérteni, hogy Zágrábmegye köréből feljelentett események megvizsgálására a' fels. által k. biztosság nevezetett; a' kk. és rret egyedül a' vizsgálatnak törvényesen leendő véghezvitele érdekében, valamint törvényes és méltányosnak tartják az állító megye azon kívánatát, hogy a' felterjesztett ügy, egy minden pártszínezettől mentes egyed által vizsgáltassék meg; úgy azt a' fels. legmagasb igazságszeretettől bízton is remélik. Ugyanezért e' megyei kk. és rret is legalázatosb hódolattal járulnak a' fels. elibe, hogy mennyiben a' most foglalkodó biztos, fenérintett tekintetből részrehajlónak találtnék, nehogy panaszkodó honlításaink a' kiküldött biztos irányában tanúsított bizalmatlanságuk miatt, a' felsőbb intézkedés befolyása által alkotmányos jogaik iránt érzett sérelmök orvoslása helyett a' miatt jövőre még inkább aggódni legyenek kénytelenek, a' most munkálkodó biztosságot, a' további befolyástól feloldani s' a' megkezdett vizsgálatot, az 1805: 5. t. cz. értelméhez képest is, a' már ezen méltóságra lett emeltése által, a' felségtől méltónak talált megyei főispánra ruházni kegyeskedjék. — Törvényéseink f. h. 16án fognak kezdődni.

KRASSÓMEGYE. Krassó megye rendei f. évi január 20. s' köv. napokon tarták közgyűléseket főispánhelyettesi elnöklét alatt. Megnyitó beszéd után, mely az inséges időhöz mérten nem viditólág hatott a' t. kk. és rrdre, az alispáni jelentés szavaltatott el a' megye évi állapotát előtűntető. Ez minden tekintetben megnyugtatóknak mondá a' körülményeket; az egészség, mely miként hajdan, ugy korunkban is fő tekintet az ember életében, csupán a' múlt évi november és decemberben zavartatott meg; de e' kis eltérés is, közbeveti egyik szomszédom, mióta a' lögyapotot feltalálták, ősi medrébe visszátért, s' ha majd a' kénégény használata parasztinknál is szokásba fog hozatni az állatkinzás elleni egyesület erélyessége által, akkor majd ugy szólván lehetetlen lesz nemesek Krassóban de másutt is, hogy csak feje is fájduljon meg valakinek. Aztán a' közbátorlét is maga rendén van, csak vagy másfél száz tolvaj, s' egyéb tettes hever a' börtönben, sat.

Azonban elnöklő főispánhelyettes a' nsga ezen eldicsért helyzetén a' megyének nem nyughatván meg indítványt tón, miéért ő nsgának a' szenvedő emberiség szavaz

köszönetet. Ő nsga ugyan még most a' megyében nem látja komolyabb fenyegetődzésit a' népségnek, azonban melius levén praevenire, quam praeveniri, mindenesetre rendén látta, ha a' rr. most intézkednek ama bajok elbáritására, mik a' megyét nemesokára megrohanandják. A' mód, mellyel ezen könnyítés megtörténhetnék, csupán kölcsön által létesíthető, minthogy nálunk Krassó megyében sem szokták a' gyermekeket születésükkor bábáik banknótákba takargatni, vagyis mivel Krassóban van ugyan ember, és az embereknek zsebeik is, s' hozzá kivált hatalmas gyomraik, de ki tehet róla, ha a' pénz nervus rerum gerendarum hiányzik. Tehát kölcsönt venni kell, mert ha készpénz nincs is, de van érték; kölcsönözni pedig 40 ezer pengő forintot olyképen, hogy abból 24 ezer pft. a' nemességét terhelje; vagyis mivel a' nemesség a' mult országgyűlésen semmi subsidiumot nem fogadott vállaira, tehát emeljen most; a' többi 16 ezer pftot pedig az inségeskedő nép fizesse? Ez iránt egyébként, mivel az adózókról van szó, a' nm. helytartó tanács is értesítetni rendeltetett. Az indítvány néma jóváhagyással minden ellenmondás nélkül elfogadtatott, mindenki tudván az inségről, hogy Hannibal ad portas! Az igen jó hangulatu nr. a' huszonnégyszere pftot minden ellenzés nélkül megszavazták, joggal gondolták tehát, hogy ns zágábi rokonink kívánatai ez egyszer Krassóban is helyeseltetni fognak. De máskép volt megírva a' jósk könyvében, a' zágábi levél sehogy sem fog pártoltatni. Ellenben némely erdélyi törvényhatóságok felhívásai az unióra pártoltattak, de hogyan? a' választványhoz utasítottak, hol szállást annál könnyebben nyerhetének, mert kenyeret nem kérnek, mi ezen inséges időben bizony keserves dolog volna. — E' gyűlés folytán lépé meg a' rendeket ama minden magyar kebelre megrázólag ható hir, hogy fens. nádorunk József főhg elköltözött ama boldogabb létbe, hol érdemeit örök jutalom várja. A' rr. fájdalmas részvéttel mentek a' gyászmisére s' keserűen ismérkedének meg a' tudattal: miszerint országunk nádortalan, még pedig a' legjobb, legnagyobb nádort veszle el. ISTVÁN es. kir. főherczeghez, valamint megdicsőült özvegye a' fenségéhez vigasztaló felirat határozatott.

ABAUJMEGYE. A' megyénk éhező lakosai számára szükséges segedelem előteremthetése feletti tanácskozás tekintetéből február hó 9re hirdettet marcalis rendkívüli közgyűlést a' szomorodott szív legérzékenyebb szavaival nyitá meg főispáni helyettesünk híven tolmácsolókkal azon keserű érzést, melyet tisztelve szeretett nádorunk halála s' édes hazánkra innen súlyosult nagy csapás lelkében előidézték; és midőn a' számosan egybegyűlt rendek arczaian elvonult fájdalmas kifejezéseket látva felszólítá a' rendeket, hogy a' felségéhez intézendő felírásban az országos vesztegényi méltó keserűket nyilvánítsák: az egyesült akarati szives készségét hangoztatá minden száj, és szívünk bánatának nemesak a' felség de a' fenséges özvegy előtti kiöntése is elhatározatott.

Felolvasatott ezután a' fens. nádor halálát és a' gyász módja feletti rendeleteket tudató helytartótanácsi intézvénny, mellyre szinte közakarattal nyilvánították Abauj rendei, miszerint ok bensőleg érzett fájdalmokat külsőben is kimutatni a' részvét valódiságát kitűntető önkaratjokból épen azon mód szerint fogják, millyent a' rendeletek szabtak az illető kötelezettek elibe; főkörmányszónk indítványára elhatározatott az is, hogy a' nagy halott emlékére f. hó 10én a' székesegyházban tartandó isteni tiszteletra a' rr. is teljes számmal jelenjenek meg, buzgó imával áldozni a' mindenhatónak. Bús komolyságunkat eloszlátá az István főhg. k. helytartóvá lett kinevezetését tudató ht. tanácsai intézvénny, s' „éljen mint nádor“ kiáltásink tanusíták, miszerint e' kinevezés szívünk kívánatát előzte meg, mellyet azon kérelmünkkel határozók a' felség elibe terjesztendő felírásunkban kijelentni, hogy a' nemzeti haladás korszakában felnőtt s' nemzetünk egyik tagjaul tekintett főherczegnek a' legközelebb országgyűlésen hozzájárulásunkkal is nádorrá lehető megválasztására a' telsege módot szolgáltatni méltóztassék. A' fájdalom és öröm illy vegyületében is nem titkolhaták el aggodalmokat sokan a' felett, hogy a' nádori alkotmányos hivatalhoz kötött főispáni s' jászkun birósági hivatalok most a' kir. helytartósághoz köttetnek, mert nem látták szükségét azon hivatalok betöltésének, miután azok helyettesekkel különben is el vannak látva, és az alkotmányos jogok biztosítása tekintetből kívánták óvásukat feljegyeztetni; de miután a' rendek nagy többsége a' nemzet alkotmányos jogait teljesen biztosítottaknak látta az 1681: t. czikben megújított 1608: 3ik t. cz. által: szükségtelennek tartották az ovást, de nem is vélték illedelemmel megegyezőnek azt, hogy ugyanazon alkalommal neveljék a' sérelem áldástalan mezejét, midőn szívök különböző érzelmeiről tesznek vallomást. Volt ki megemlíté, miszerint ha sérelmet lehetett volna találni e' tárgyban: azt Pestmegye mint legközelebb érdekelt el nem mulasztá kikeresni; volt, ki nyilvánítá, miszerint annak idejében a' nádori hi-

vatalnak illy esetekbeni betöltésmódját a' törvényhozás utján kívánandja meghatározni.

Felolvasatott ezután a' szükséggel küzdő népen lehető segitési tervkészítésre decemberi gyűlésünkben kiküldött biztosság hivatalos jelentése, mellyből megértvén a' rendek, hogy a' mulhatlan segélyt igénylő dologtehetetlen koldus nép száma 2,835, a' dologtehetők, de munkahijányban szinte segélyre várakozóké 4,693, végre a' vagyonnal ugyan bíróké, de nagy szükségét szenvedőké: 3,796, és hogy az 1ső osztálybelieknek július 15eig leendő élelmezésükre 3,507 köből, a' 2ik osztálybelieknek a' munkás idő megnyílásaig egy hónapi tartására 1,181 köből, a' 3ik osztálybeliek visszatérítendő segédmezzesükre pedig 1,920 köből élet, s' mint ezek beszerezhetésére 46,273 pft. 52 kr. kívántatik. Elhalt a' szó a' nép atyjaiban illy segélyre való tehetetlenségük érzetében. A' biztosság a' két első osztály felsegíthetőségére a' nemesi pénztárban levő 4000 és a' törvénytörvényi napidíjaknak több lelkes által e' végett lett felajánlástól került 40 pfton kívül, egyedül a' földbirtokosokra rovandó 27,202 pft. kivetését s' a' beszédhetés idejeig felkölszönzését, a' 3ik osztálynak szükséges 16,534 pforintnak pedig a' házi pénztár terhére leendő felvételét tervezé. Megkezdettek a' vitakozások, mellyekkel mi magyarok rendszerint vagy nagyon elhamarkodva, vagy nagyon is elkésve járunk s' a' tanulás mindig csak annyi, hogy „több szó mint só“ mint szokták mondani — most ezekkel elkésünk, mert ha az összeírások megrendelése előtt hánytunk volna meg mindent: akkor nem támadnak a' magokat vármegye kenyerére (mind a' nép mondja) beiratott több ezer koldusban a' kielégíthetetlen vágyak, s' gyanakodást szülő csalatkozások elmaradnak. — A' kölcsönnek hitelhiány miatti meg nem szerethetőségét mindenki hitte, a' kivetendett összeg idejébeni be nem szedhetését tapasztalatunk után tudtuk; s' így be kellett vallanunk azt is, hogy a' rögtöniséget követelő segély kiállítására elégtelenek vagyunk. És itt már meg kellett volna állapodnunk, de szépek akartunk maradni s' a' szegénységet ősi szokás szerint el nem akarva ismerni bár nem volt a' teremben senki, ki szives készségét ne ajánlotta volna a' kivetendő összeg lefizetésére, mégis a' nem fizetési véd-sziget porló várába húzódva sokak által felhozott a' kiváltás, a' kivetés törvénytelensége, a' kényeszerítő mód nem használhatása.

Vádolatott a' megye, hogy az idejébeni rendelkezéseket elmulatta, takaréknak magtárak a' bő termésű időben nem állítottak; s a j n l v a e m l i t e t t, hogy a' közelebbi országgyűlés az országos pénztár-alapításra az egy milliót el nem fogadta, mellyre fölveendett szép összegből az ország javára annyi munkát tenni s' az által az éhező ezreknek annyi segédelmet lehetett volna adni; továbbá, hogy a' hitelintézetet elvetette, mellyből olly könnyen lehetett volna a' most kívánt segédelmet olcsó kamatra felvenni. A' legszebb következetességgel megtagadtuk a' valódi inség létezését; igazolásul egyes esetek hozattak fel, például, hogy a' szalánczi uradalomban a' mult évben is mutatkozott inség enyhítésére az uradalmi összeírás után 1200 köből élet kellett volna s' mind a' mellett hogy semmi sem adatott, még sem halt meg éhen egy ember sem. — A' szolgabírói összeírás hitelessége — ugy kimélve, mert isten ments az ellen szólni nálunk csak egy szócskát is! — kétségbe hozott s' az éhezők száma csökkenteni kívántatott, s' végre a' régi patriarchalis vágásba hatolva 11 uradalom részéről az illető ügyvéd által nyilvánítottván, miszerint embereiket éhen meghalni nem engedendik: az ülnöki kar nóstora ezen szavai szellemében „a' mit az ur egyszer végzett, az jó véghez megyen mindenha“ — elhatározatott, hogy a' sors csapását türjük el, következtetést várjuk be, a' szegény tehetetleneknek, de csak is azoknak ajándékozunk oda mind azt, mivel nemesi pénztárunkban birunk, kivevén belőle a' mulhatlan szükségek fődözésére kívántató s' a' fő pénztárnok által mart. 8ig kiszámítandó összeget, a' szolgabírák az előbbi, még 1836ki kivetésekben is kint levő és az 1842ki banderialis tiszteknek selyem öltönyökre előlegezett tartozásokat az ismertes és Isten tudja hanyadszor most ismét megújított — magyar felelősség terhe alatt szedjék be; a' földesurakat éhező jobbagyaik tartására s' az e' czélból nyitott izek kötelezőlegesen aláírására szólítsák fel, ezen izeket martius 1re a' biztosság elnökéhez küldjék be és a' biztosság azon nyomán csökkentendvén a' segélyt igénylők számát, erről, valamint a' készpénzbeli segedelem kiosztása módjáról is jelentését a' martius 8ára épen e' végre és csak egy napra kitézött közgyűlésre adják be. — (Vége köv.)

POZSONY Február 20án. Ős Dunánk a' néhány nap óta kedvező napsugarak melegében nagyot rázván rögös téli köntösén átalakulásának indult, mellynek születési fájdalmai azonban a' partvidéki pozsonyiaknak s' az ártatlanabb ligetfalusiaknak jutottak osztályrészü! A' jég tegnapi déli órákban indulván meg, s' időszakonként ösvetelőldván, az nap fogytával 16 lábnyi magasságra emelé Dunánk

vizét. A látvány ritkasága számos néptömeget csodított a parthoz, kíváncsiságból, — a rendkívüli tünemény azonban, mellyel ma kénytelenülünk találkozni, az egész lakosságot felzavarta, s az utcák teltek nem annyira kíváncsi mind aggódó néppel; mert miután a jégtömegek az ó és zabliget körül öszszetolulának, és a malomligeti ágat is elzárák a dagadozó folyamot medréről kiszorítva, városunkba nyomult a hivatalos vendég. Délután már a halászkapu vizben úszott; ezen pillanatban pedig, esti 6 órakor az ár 20 lábnyi magasságon felül az egész sétatért a hosszú és Lőrincz-utcákat borítja el; a színház téren zuhatagi sebességgel iramlík a bilincstelen elem a rémülő városnak, hol most a közlekedés csolnakok által tartatik fen. Jelen árvizet csak az 1809i haladá meg. — Felsietnek a várba, s innét a nagyszerű látvány egész borzasztóságában tünt fel előttünk, midőn az egész ligetfalut vízben uszva pillantánk meg. Ime, midőn az általános inséghez a hatalmas elem ellenségeskedése is csatlakozik, csuda é, ha az éhhalál, a veszélyes nyavalyák rémképei tünnek fel képzetünkben!!.

Esti 10 órakor. Az ár folyton dagad. Számos dunaparti család, elhagyva különben olly szép kilátásu lakát, a város beljébe vonul, a bámuló sereg is el eltünik és csak aggódó képekkel találkozunk. Mindenek felett aggasztó a szegény ligetfalusiak sorsa a vigasztalhatlan rónaságban!! —

Pozsony febr. 21én Hála Isten! vége az ostromnak! A víz miután éji 2—3 óra tájban 24 lábnyi magasságra*) emelkedett, rögtön apadni kezdett, és pár óra múlva már szabadon leheté ismét az utcákon járni, hol ez előtt 4 lábnyi magasságu volt a kicsapongó Dunaár. Most midőn e sorokat írjuk, a folyam medrébe visszavonulva, csak nagyszerű nyomait bámuljuk száraz lábbal a mult éjszakai víznek. Óriási jégtorlatok azok, mellyek a Dunához közel utcákat főleg pedig a partot lepik el. Ölnyi magasságban van itten az egész part hosszában a jég felhalmazva, — a földszinti lakokban, a boltokban, hol jó eleve nem történt gondoskodás, borzasztó pusztulás — ablakok benyomva, — padolat felszagatva, csatornák öszszeroskadva — kutak feldöntve, némely házfalak bezúzva, ezek azon tünemények, mellyekkel találkozunk. Mint halljuk Ligetfaluban 5 ház omlott be, a vízi malmok nagyobb részt megromgáltattak. — Az okozott kár eddig kiszámíthatlan. Legközelebb részletesben. Rendes Levelező.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(Az urbér feletti tanácskozások folytatása.)

XXX. Országos ülés febr. 3kán. Le mondván szavukról, a kik még fel voltak írva, elnök ő nmlga következőleg adá elő az öt napi tanácskozás velejét: Néhány napi vitatások folytán a fenforgó tárgyban többféle vélemény fejtett ki. A bizottsági szerkezetet egész kiterjedésében igen kevesen pártolták. Kifejlődött e mellett két főbb vélemény: egyik a 819—20ki öszszeírás kívánta tenni urbériség alapjául, a másik a status quot. Azok, kik az előbbi véleményt pártolták, ismét kétféle váltak: egyik rész a 819ki öszszeírás csupán magában pártolta, minden hozzáttétel és elvétel nélkül kívánván urbériség alapjául tétetni; a második rész ellenben az azon öszszeírás végrehajtására szabott k. utasítás értelmében kívánta a kiigazítást, hogy ha az urbér teljességbe vételekor kérdés támadna az urbéri állományok iránt, a végrehajtó bizottság igazítsa el. A másik t. i. a status quo vélemény pártolói ismét két részre szakadtak. Egyik rész pártolta az 1843beli, a másik az 1847ki status quot. Voltak ezen kívül több mellékvélemények, p. o. a hol több tagosítás történt, mire kelljen tekintettel lenni, továbbá, hol a földesuraknak semmi alodioma nincs, az urbér béhozatala alkalmával a földesurak is illendő részt kapjanak. Volt továbbá azon vélemény is, ha ne talán a közhatháról a parasztság felfogott volna valamit, ez a földesurak adassék birtokába. Ezek voltak a szerkezettel ellenkező vélemények. Azonban a szerkezet azon pontja, mellyel fogva az határozatátik, hogy az urbériségből vétessék ki mind az, mi a Deér. 1s r. 40dik cz. által alodiummá vált, egy értelemmel elfogadtattik; nemcsak, hanem még azon módosítás is tétetett hozzá, miként azon földesurak, kik az Appr. III. r. 2. cz. szerint vették birtokukba a paraszttelkeket, ezekben meghagyassanak, nemkülönben, ha lennének olly földek, mellyek urbéri perek következtében a földesurnak ítéltettek, urbériség sorából azok is kivétessenek. Azok, kik a status quo-t pártolák, felkivánják használni az 1819ki öszszeírás, mint documentumot ezen status quo tisztázására.

Volt még egy vélemény, melly a székelyföldet illeti. Erre nézve négyféle ószetek: a) állították, hogy a székely föld, mint prima occupationis föld merőben alodium, oda urbér teljességgel nem mehet; b) voltak, kik a tiszta, és jus regiummal afficiált székely föld között különbséget tettek s ezek azon helységekben, hová a jus regium már bévitetett, az urbér is bévithetőnek találják; c) voltak,

kik megismerik azt, hogy urbéreszek székelyföldön vannak, mindazáltal ezek nem bírván egyebet, mint alodiumot, oda urbér bé nem mehet, de a limitációt a földesuri praestatiókra nézve bevithetőnek találták; d) mások ki akarták mondani, hogy a mi székelyföldön alodium, primorok által bíratik, primip. és pixid. föld, urbér tárgya nem lehet; a mi föld ezeken kívül van székelyföldön épen úgy, mint a vármegyéken, urbér tárgya lehet. Felfejtetett a székelységre nézve, hogy a székely jobbágy sokkal jobb állapotba levén a magyarnál, akár vitetik oda urbér, akár nem, tekintettel kell lenni azon jótéteményekre, mellyekkel a székely jobbágyok székelyföldön élnek. Végre kimondatott azon kívánság is, minélfogva a kk. és rr. székelyföldön az urbériséget adó alapjává tenni nem akarják. Ezekben vettem fel ugymond, a főbb véleményeket. Lehettek még egyes különböző nézetek, de a többség az előadottak szerint nyilatkozott.

Ezen elnöki előadás után Dobok a m. kö v. nem hallotta, ugymond, ő nmlga által kimondatni, hogy urbériség adó alapjául nem szolgálhat. Elnök: Minden egyes szülő védokait elősorolni nem tartotta szükségesnek; egyébiránt a felhozott kérdésben már van a kk. és rr. nek határozata. Belső szövegek. Véleménye a volt, hogy urbériség legyen mind az, a mi 1820ban urbéresi kezekben volt. Igaz, hogy e vélemény mellett nem nyilatkozott többség; de ha elesik, legalább essék el határozatilag, hogy tudhassa szülő, hová csatlakozzék. Elnök: kimondotta, hogy az orsz. bizottsági szerkezetet egész terjedelmében senki sem pártolta. Belső szövegek: Az első vélemény nem egy az országos bizottsággal; mert az ország. bizottság kétstatusquo-t javall, szülő pedig csak az 1820kit. Elnök: Mikor a kérdéseket kitűzi, akkor lesz helye észrevételeknek.

Csikszék köv. Azon négy osztályzatban, mellyeket elnök ő nmlga elősorolt s mellyekben minden itt előfordult vélemények befoglalják, egyik vala az, melly szerint székelyföldön nem levén urbériség, urbérnek helye nem lehet; e vélemény a személyes viszonyok iránti rendelkezést is kizárni látszik. Mivel ez osztálybeli véleménynek szülő utasítása nyomán előadott véleménye volt alapja, maga s e vélemény igazolásul elnöki kijelentés előtt nyilvánítania kell, miszerint noha küldői székelyföldön a szabad egyezkedést kívánják úgy hagyni, a colonusi osztályt semmi önkénynek nem akarják kitéteni s ugyanazért nem ellenkezik, hogy a colonus személye az egyezkedés pontjain túl terjedő önkény ellen törvény czikkely által biztosítsassék. Elnök: Méltóztassanak a kk. és rr. végig hallgatni, mit talál elhatározva lenni, és mit tüz ki status quaestionis gyanánt. Első stat. quaest.: az 1819—20beli öszszeírás kívánják az urbériség alapjául felvételni, vagy a status quo-t? Ha a többség az öszszeírás fogadja el, akkor második kérdés leend: rectificatióval kívánják e az említett öszszeírás alkalmazni vagy a nélkül? Ha pedig netalan a status quo válnék határozattá, akkor azon kérdést teszi fel: 1843 vagy 47beli status quo? Fogarasz v. k. Ha a fog történni, hogy a többség a 20beli öszszeírás fogadja el s más többség azt határozza, hogy ezen öszszeírás rectificáltassék, azt mindenki úgy érti, hogy mikor az urbéri törvény végrehajtására kiszáll a bizottság, a hiányokat kiigazítandja. De mégis fenmarad az a kérdés: az 1820beli vagy a mostani birtokállapothoz igazítottassék ki? Azért szükségesnek tartja, hogy ha urbériség alapjául a 20beli öszszeírás leend elfogadva, azon kérdést tüzze ki ő nmlga: 1820ki vagy jelenlegi status quo-hoz rectificáltassék e az öszszeírás? Elnök: Miután kijelentésében tovább mened, mind ez csak szójáték lesz. Belső szövegek. Míg a 20beli status quo-t el nem vetik, addig nem szavazhat. Elnök: Kitűzheti, de miért, mikor a többség már megállapodott a feltett kérdéseken. Belső szövegek. Nincs a kiüzésre nézve ellenvetése, csak azt mondja, hogy míg indítványát el nem vetik, nem szavazhat. Fogarasz. B. szövegek. követének az az aggodalma, hogy indítványa sem kitűzve nincs, sem kimondva, hogy elvetették. Ha ő nmlga kimondani méltóztatik, miként a b. szövegek indítványt azért nem tüzte ki, mivel a többség elejtette, szülő azt hiszi, hogy az érdekelt követ ur megnyugszik. Elnök: Kimondja hát, hogy el van vetve. Az ezután következett aggodalmak eloszlására elnök kijelenté: mikép azok a további kérdések kitűzésével leendnek enyésztetve.

Ezek után ő nmlga ekép folytatta elnöki kijelentését: Azon egyes véleményeket, hogy mi történjék azon helységekben, hol birtokrendezés volt, továbbá hol közhelyek vannak s ismét hol jelenleg nincs majorságbirtok, szükségtelennek tartja kiemelni, mivel egy részt a kk. és rr. meghatározaták, hogy a tagosítás iránt törvényt alkotnak, másfelől az urbér tárgyalása folytában lehet az érintett kérdésekhez szólni. Hanem határozatképen mondja ki, miszerint a kk. és rr. a nemesi alodiumot, továbbá mindazon földet, mi a Hk. I. r. 40. cz. Appr. III. r. 2. cz. értelmében

vagy urbéri processus utján került a földesur közvetlen birtokába, urbériségnek nem tekintik. Átmege már a székely-kérdésre. A többség nézetét abban látja központosulni, hogy urbér székelyföldre is bevithető; úgy mindazáltal, hogy primori kézen levő alodium, primipilaris és pixidariális föld, urbériség nem lehet. Azt, hogy urbériség adó alapjául nem szolgálhat, felesleges most kimondani, miután a kk. és rr. előre meghatározaták, hogy nem csak székely, hanem magyarföldi urbériség sem lehet adó alapja. Haromsz. kéri ő nmlgát, méltóztassék a székely-kérdést votummal döntetni el. Elnök: Kötelessége, hogy mihelyt a kk. és rr. nek csak egy tagja is kívánja a szavazást, meg ne tagadja; azért tehát kérdésül tüzzi ki: megnyugodnak e a kk. és rr. iménti enunciációján vagy nem? A kik megnyugodnak, álljanak fel. (Nagy többség zajos helyeslés és kardcsörgetés között feláll.) Haromsz. Ellenvéleményt jelent. Haromsz. e. követére nézve igen meglepő volt a kardcsörgetés; azon nyilatkozatokból, miket e tárgyban hallott, egészen más eredményt várt. Csikszék köv. ha kimondott határozat a székelyföld akármellyik részét urbériséggé kívánja változtatni, akkor Marosszék külön véleményét pártolni fogja. Elnök: E tárgy már al van határozva; ha a jegyzőkönyv nem lesz a határozat értelmében szerkesztve, hozzá lehet szólni, most nem. Csikszék köv. szerint: a határozatot egyszerűbben és érthetőbben így lehetne és kellene kifejezni: székely örökség, törvény szavaival: sicula haereditas urbériség alapja nem lehet. Elnök: Ismét felszólítja a kk. és rr. ket méltóztassanak e befejezett tárgyhöz többet nem szólni. A kinek tetszik jelenthet óvást ellene. Enunciációjának értelme imez volt: minden a mi alodium primori kezekben van, minden primipilaris és pixidariális székely örökség nem alapja az urbérnek; ellenben a mi föld ezeken kívül urbéresi kezekben van, alapja. (Nagy zúgás.) Ely m. it é l ő m. ő nmlga enunciációjá tökéletesen megfelel a székelyűgy pártolói kívánatának; nem hiszen benne van: primip. és pixid. székely örökség. (Ismét zaj. ő nmlga esenget.) Egy gr. k. h.: Ugy értette, hogy semmi alodium, a mi primori kezekben van, primip. és pixid. örökség pedig akárki kezén legyen, nem tárgya az urbérnek. Ha nem így van, kénytelen óvást jelenteni. Elnök: úgy érti, hogy a mi nem primori kezekben levő alodium, nem primip. vagy pixid. örökség, urbér tárgya. Haromsz. s. Addig meg nem nyughatik, míg e kérdés nem lesz kitűzve: van e székelyföldön urbériség vagy nincs? Elnök: Ez olly kevesebbésgben maradt, hogy szükség sem volt kitűzni. Ely k. r. h.: Még nem jelent óvást, mert úgy látja, hogy az enunciációban nem az ő véleménye szerinti többség, a minoritas van kimondva. Méltóztassék ő excellenciája a primori, primip. pixid. megkülönböztetés helyett ezen törvényes kifejezést használni: sicula haereditas. Elnök: semmi más megkülönböztetést nem tett, mint a mit törvény teszen. Primor, primip. pixid. megkülönböztetést a törvény mondja. Ez egyébiránt mind csak annyit teszen, mint siculica haereditas, hanem est usus in verbis. Csikszék köv. E megkülönböztetést a törvény csak a személyekre, nem pedig földre nézve teszi. Ely gr. k. h.: Azt hitte, tiszta dologra szavaz, most azonban, sértés nélkül legyen mondva, esalatra látja magát. Szólónak úgy tetszik, hogy ő exja eleinte valamivel kevesebbet mondott, mint később; mert előbb nem mondotta, hogy „primori kezekben.” Elnök: Felszólítja a m. gr. urat, mit tart hát székelyföldön urbériségnek? Erről volt szó, méltóztassék definiálni. Az é l ő b i gr.: Jus regiumos földet. Elnök: Ismétli, hogy a tárgy már be van fejezve; ha a jegyzőkönyv nem az enunciáció értelmében lesz szerkesztve, hozzá szólhatnak. Haromsz. s. Mikor azt hitte, hogy mindenki értette az enunciációt, szülő óvást jelentett; most azonban látva, hogy a dolog másképen áll, óvását felfüggeszti. Méltóztassék ő exja kitűzni: székelyföldön, a hol nincs jus regium, van e urbériség vagy nincs? Ely k. r. h.: Biztatják a székelyűgy pártolói, hogy az enunciációban a székely örökség általánosan értetik. Mivel azonban e nincs tisztán kifejezve, szülő kénytelen azt himni, hogy nem a majoritas van enunciálva. Ha azt mondják, hogy nincs különbség a székelyföldre nézve, tétessék a határozatba: siculica haereditas, nem primori, primip. stb. föld. Elnök: nem tudja magát tisztában kifejezni, mint eddigi nyilatkozatival. Ha azonban a többség kívánatának véleget tehetni, kimondja, hogy sicula haereditas urbér tárgya nem lehet, kivéve a mi colonicaura colonusok kezén van. (Nagy zaj.) Ely gr. k. h.: Kéri ő exját, hogy azt tüzze ki: van e székelyföldön, jus regiumos birtokon kívül urbériség vagy nincs? Ely m. s. gr.: Csupán egy virgulát kíván ezen szók után tétetni „a mi primori, primip. és pixid. kezekben van alodium,“ s ezután következnek: és így urbér tárgya nem lehet. Elnök: Nem az ő enunciációjában van itt a baj, hanem abban, hogy némelyek most tovább akarnak menni, mint a tanácskozás folytán. Azon urak, kik most a siculica haereditást kívánják használni, előbb úgy nyilat-

*) Csak 15 hüvelykkel alantabb az 1809i magasságnál.

koztak, hogy székelyföldön is van urbériség. Szólok egyebet mindent enunciat, csak azt nem, hogy urbér székelyföldre általában be nem vihető. E g y k. h. Az ő szavaiban nincs ellenkezés; ő soha sem mondta, hogy sicula haereditas azért, mert colonus kézen van, urbériség. Most egyébiránt a dolog már kikerekedve áll előtte. Az van t. i. kimondva, hogy a székely örökség csak primori, primip. és pixid. kezeken nem tárgya az urbérnek, de ha colonusok kezén van, az lehet. Kéri ő nmlgát, szavazzasson e kérdésre: sicula haereditas tárgya e az urbérnek, vagy nem? M a r o s s z. Nem azt kívánja kimondani, hogy minden székelyföld allodium; mert hiszen ezt törvény értelmében kétségbe hozni nem lehet; hanem arra kér szavazást, hogy mi nézésék ezután urbériségnek székelyföldön. U d v a r h e l y s z é k k. olvassa utasítását, melly szerint székelyföldön is, mint bárhol ez országban, hol urbériség létezik, helye van az urbérnek. (Utasítása szövegében előfordulván e szó „sz e m é l y z e t” e g y g r. k. h. közbeszól: tehát személyi viszonyok rendezése.) Szólok, ugymond, felolvasta utasítását, de nem azért hogy bírálják; erre csak küldőinek és neki van joga. Ő küldőji, és nem az egész székely nemz. nevében szól; annyival kevésbé foghatja meg, hogyan beszélhet az egész nemzet nevében kir. hivatalos, kinek neve talán a lustrakönyvbe sines beirva. Küldői nem adtak utasítást a siculica haereditas kifejezés használására, mert a törvény meghatározta a székelyföld természetét; ok elismerik, hogy székelyföldön is lehetnek régi colonicaturák. H á r o m s z é k k. donatós jószágon kívül van e székelyföldön urbériség? E l n ö k. A dolog kivan véve vágásából. Nem értetlenség forog itt fen; nem az enunciatió modora, hanem elv iránt van itt kérdés. Mivel azonban többen azt vetik ellen, hogy előbbi enunciatióját nem értették, bárha elnöki jogaival s a helyes tanácskozási renddel megegyezőnek nem tartja, még egyszer kitiúzi a következő kérdést: Kivánják e a k k. és rr. hogy székelysége az urbérisi kezeken levő urbéri földek, melyekről nem lehet bebizonyítani, hogy székely örökségek, allodiumok volnának, urbér tárgyai legyenek? (Egy két hang: Nem szavazunk, mert benne van a definitióban az urbéri föld.) kik azt kívánják, hogy ilyen földek urbér tárgyai legyenek, álljanak fel. (Nagy többség feláll.) E l n ö k. az 1819—20ki conscriptiot kívánják e urbériség alapjául felvenni, vagy a statusquo-t? kik a conscriptiot kívánják, álljanak fel. (Nagy többség feláll.) E l n ö k. Rectificatioval vagy a nélkül? A kik rectificatioval kívánják, álljanak fel. (A többség ismét feláll.) E l n ö k. Nem tudja, hogy a rectificatio iránt mi a k k. és rr. nézete; kitiúzheti e a harmadik kérdésül: 1820ki vagy jelenlegi statusquozhoz kívánják e rectificálni? A l s ó f. f. ö. i. s. p. A rectificatio módjáról igen kevesen szözlottak; méltóztassék ő exca. időt engedni, hogy a k k. és rr. előlegesen tanácskozhassanak iránta. A l s ó f. köv. A 19—20beli conscriptiot nem lehet másképp rectificálni, csak a jelenlegi statusquozhoz. Mitán a k k. és rr. kimondották, hogy földesúrtól a kezén levő urbériséget el nem veszik, bármiféle rectificatio legyen, nem következik belőle egyéb, mint a mostani statusquo. Akármennyit tanácskozzanak, ez lesz a vég eredmény. Egy gr. k. h. szerint e kérdés úgy ki van fejezve, hogy igen-t vagy nem-et lehet reá mondani. F o g a r a s v i d é k ö v. azonban mihelyt többen vannak, a kik kívánják, nem ellenzi az előleges tanácskozást. E l n ö k. Többen előleges tanácskozásban kívánván e kérdést bővebben megvitatni, nincs ellenére; csak arra kéri a k k. és rr. et, hogy holnaputánra készüljenek el vele. Ezek után felolvasta ő nmlga az udv. cancellár nm. b. J ó z s i k a Sámuel ő exca. üdvözlésére Bécsbe menendő küldöttség névsorát, melly itt következők: gr. N e m e s János es. kir. kamarás, status-tikos-tanácsos és Felsőfehér megye főispánja vezérlete alatt. Kir. h i v a t a l o s a k i d. báró Wesselényi Farkas ő exca. b. Bánffy Miklós. A l s ó f. j. é. r. m. főispánja, gr. Teleki Miklós k. táblai r. ülnök s Kővárvidéke főkapitányi helytartója, gr. Bethlen Ferencz, gr. Bethlen Domokos, id. b. Wesselényi Ferencz es. kir. kapitány, gr. Toldalagi Ferencz, Béli Gergely, gr. Teleki Sámuel, b. Józsika János es. kir. kapitány, b. Apor Károly, gr. Toldi Lajos, Szeredai Ignác, gr. Kálnoki Dénes, gr. Bethlen Mihály, Székely János. — Várm. k. id. gr. Bethlen Gáb. és Kozma Dénes. Szék. k. Mihó Mihály, Berzencei László. Szász köv. Albrichsfeld János, Biedersfeld Frigyes. V á r o s i k ö v e t e k. ifj. gr. Bethlen Gábor, Gyöngyösi Lajos, Lázár Mihály. Továbbá a Bécsben levő udv. tan. és kir. hiv. urak, mint b. Apor Lázár, Somlyai János, Szentgyörgyi Imre, Conrad András, gróf Eszterházy László stb. valamint Szaecvai Zsigmond k. kormányzóki titoknok, Horváth István k. tábl. számfelütiül.

TÁRSULATI ÉLET.

A m. gazd. egyesület f. évi febr. 17kén tartott kormányzó választványi ülésében azon küldöttséghez, melly az egyesület legbensőbb köszönetét a köztelekre nézve tapasztalt fejedelmi bőkezűségért, nagyméltóságu gróf Apponyi György ő excel. vezérlete mellett, ő felsége királyi színe előtt tolmácsolandó leszen, járulni megkér-

tek: — az egyesület Bécsben lakó t. tagjai közül hg Eszterházy Pál, gr. Eszterházy Károly ő exc., gr. Eszterházy Mih., gr. Hunyady József, Jóob Sám, szászági udv. tan., gr. Károlyi Lajos ő exc., gr. Károlyi István, gr. Keglevich János ő exc., Plathy Mihály referendarius, b. Sahlhausen Leopold, gr. Schoenborn Károly, gr. S. é. é. ny. Lajos ő excel., Szögyényi László ő excel., gróf Teleky Ferencz, Zarka János referendarius, id. gr. Zichy János és Zsedényi Ed referendarius; — az egyesület itthon lakó t. cz. tagjai közül: Urményi József ő exc. August Antal, Nagy István, Bézsán Gusztáv, Benkő Dán, Brúnek József, Heuffel Ján. Magyar Imre, Pirényi Sánd., gr. Széchenyi István ő excel. és Török János. Pesten febr. 17. 1817.

A m. gazd. egyesület ismeretterjesztő szakosztálya, megbizalva levén, a len- és kenderipar körében szerzendő tapasztalások miatt kormányköltészen külföldre utaztatandó egyedet kijelölni és megválasztani, — az e czélra kitűzött határnapon, t. i. f. é. febr. 10kén este 5 órakor ülést tartván, 11 rendbeli folyamódó közül lelkismeretesen latolván az illetőknek igényeit, tulajdonait, tehetségeit s érdemeiket, — tekintetbe véve a mezőgazdaság terén mind az elméleti, mind a gyakorlati készütséget, s egy szóval megfontolván a folyamódóknak s ajánlottaknak mindazon egyedi oldalait, melylyek kiküldetésök s hivatásuk férfias megoldására befolyhatnak, — az egyhangú választás két kütünő egyedre esett, kiknek kimutatott jeles tulajdonaik folyamódó társaikét messze fölülmulák, s ismeretes egységök tudományos s gyakorlati készütségre, erkölcsiségre s szilárd jellemre, tárgyismeretre s fűlkésző észre, fáradhatlan munkásságra s továbbá, igen jó előadási tehetségre a legbiztosb reményeket nyújtják, hogy a czél, mellynek fontossága urunk királyunk ő felségét az utazási költségek fedezésére egyedül bírhatá, — általok elérve leend. — S e két megválasztott egyed: Ferenczy László kebelbeli segéd, és Kráncz Ferencz gazdatiszt, mindkettő egyesületi rendes tag, s a mezőgazdaság körében nemcsak elméletileg teljesen kiképzett, hanem a tapasztalás mezében is számos éveken keresztül kedvvel és sikerrel foglalkozó, s különösen a len és kendertermesztéssel az ország minden nevezeteseb vidékein teljesen ismeretes, egységök összes sommájával pedig a legtogyobb bizodalmat gerjesztő gazdatisztaink. — Különös hazafiai örömet érzünk, e jól sikerült szerencsés választásról a t. magyar gazda közönséget ezennel értesíthetni. — Pesten, Török János, egyesületi titoknok, mint szakosztályi jegyző.

UTBAIGAZÍTÁS.

Tek. Pestmegye alispáni tisztségénél többek részéről kérdés tételvé az iránt, kinél kelljen az ezen megyebeli szükölködők számára a két testvér város kebelében tett ajánlatokat befizetni. Az illető t. cz. két testvér városbani kívánók adományakat központi főszolgabíró Zlinszky János urnál kéretnek lefizetni. Kelt Pesten 1847ik évi Boldogaszony hó 27én tartott közgyűlésből. R á k ö c z y J á n o s aljegyző.

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. Az utánnyomatási törvény. (Vége.) A jogszerűtlen utánnyomatás s minden ideartozó mászaparítás vagy utánképzés elkövetője az illető tárgyak elkobzásán — megsemmítésén kívül 25—1000 flig. fizetési képtelenség esetében arányos fogsággal büntetettik. A műszerző, ennek örököse s egyéb jogutódai e mellett kártérítés is követelhetnek. Valamely mű kiadóját a kártérítés csak annyiban illeti, mennyiben a jogtalanul szaporított s eladott példányok száma az eredeti műnek eladásra kész példányaitól nem haladja, tulszám irányában a kártérítés a szerzőt s annak jogutódait illeti. Ki utánnyomatási vagy ehhez hasonló szaporítási készütségekkel tudva kereskedést üz, az illető példányok elvesztésén kívül még 25—1000 flig. s nem fizethet eseten arányos fogsággal büntetettik. Kártérítésre a szaporítóval együtt kötelek. Valamely drámai vagy zenemű jeljogossittaln előadója a jogtalanul használt kéziratok elkobzásán kívül 10—200 flig. különben arányos fogsággal büntetettik. Itt is kártérítés jár a szerzőnek. Negyedik szakasz a vizsgáló hatóságokról s ezek eljárásáról szól. Az e körbe tartozó vétségek fenytése a rendőrség feladata. Ha szakértők kívántanak, akkor irodalmi munkákról írók, tudósok s könyvárusok, műdarabokról művészek műértők, mű és zenekereskedők alkalmaztatnak. A vizsgálás nem hivatalból történik, hanem a károsított szerző vagy jogutódai kívánságára. Az elkobzás alá tartozó tárgyak lefoglalása a panaszló fél kívánságára haladék nélkül rendeltessék meg. Ötödik szakasz végre a jelen törvény életbelépését s hatáskörét írja le. Ezen törvény kihirdetése napjától fogva bármely nemzetbeli szerző minden művére nézve érvényes. Minden azzal ellenkező vagy eltérő eddigi szabályok erón kívül állanak. Ugyanaz minden már meglevő s jogszerűn közrebocsátott eredeti művekre is annyiban alkalmaztatandó, hogy az által az irodalmi és szépművészeti tulajdon, mennyiben már eddigelői szabályok szerint hosszabb időre nem védetvék, tíz évig a kihirdetés napjától kezdve védve marad. Csak e kihirdetés előtt maga utján kieszközölt s megengedett, vagy előfizetés mellett megindított utánnyomatás vagy mászaparítás vétetik ki e rendszabály alól. A jelen törvény nyújtotta védelem a német státuszszövetségben is megjelenendő minden irodalmi és szépművészeti művekre vonatkozik, csak azt kell bebizonyit-

ni, hogy a szövetségstátusokban, hol az eredeti megjelenő, törvényesen megszabott föltételek s formások megtartattak. A szövetséges státusbirtokon kívül külföldön megjelenő művek a jelen törvényben kimondott védelemre csak annyiban tarthatnak számot, mennyiben az erre vonatkozó jogok a es. kir. ausztriai birtok határain belül megjelenő műveket illetőleg az idegen státus törvényei által hasonlólag biztosítottak.

Bécsben nem rég újabb aggodalmak támadtak vizár miatt. A bécsi Dunacsatornában véletlenül jégzajlás állt be, s a jégdarabok oly nagy mértékben halmozódottak össze, hogy febr. 11dikén a viztükört egészen belepték. A prater alsóbb része máris viz alatt állott.

AMERIKA. Az egyesült státusok posta-igazgatóságától kibocsátott jelentés annál érdekesb, minthogy az egyszerűs mind az első tizenkét hónap tapasztalait, miket a Roulard Hill tervén alapult s 1845ben elfogadott rendszer nyújtott, nyilvánosakká teszi. Az 1845. jul. 1jéti megelőzött tíz évben a postaigazgatás évenkénti bevétele egyremásra 4 millió 364,624 dollárt tón, holott ellenben az új rendszer alatti első évben 3,487,199 dollárnyi volt. Ezen csökkenés a vitelbér alászállításából magyarázandó. Az unioiban nem egyforma, hanem fokozatos vitelbér fogadtatott el, ugy hogy egy 200 (angol) mérföldön aluli távolságra 5, s egy nagyobb térre 10 cent fizetettik. E miatt a közönség nagyobb távolságokra még igen nagy mértékben magány vitelt használ, minek következtében a postajövedelem tetemesen csökken. Szokás továbbá több mint egy levelet egy borítékba tenni — sőt száz levelet is egy csomóba gyűjteni, miert nyolez lat nehézségnél 300 mérföldön aluli távolságra 80 cent s azon felül 1 dollár 60 cent fizetettik, mig az egyenkint elküldözött levelekért a posta 5—10 dollárt venne be. Nemkülönbén a levelek kézhez nem szolgáltatása s hírlapszámok elikkasztása iránt is sürü panasz létezik (aligha sürübb mint nálunk). Az egyesült státusokban a postaigazgatás soha nem tekinteték státuszjövdelmi forrásnak. Midőn az új törvény életbe lépett, az unio 14,703 postamestereinek egyharmada nyujtá be elbocsátatását, mivel az eddigi száztólí fizetéssel a roppantul szaporodott munkamellét nem voltak megeléguelve.

Santa Ana megkísérelte a Saltillo s Parrasban álló amerikai hadosztályokat egyenkint megsemmisíteni. Legelel Parrast fenyegeté meg, hol Wool tábornok áll 2900 fővel, kinek azonban sikerült gyors indulókban Saltillot elérni s ott Worth tábornokkal, kinek csak 1500 embere volt parancsai alatt, egyesülni. Taylor tábornok Montereyből 3600 embert küldött erősítésül Saltilloba, melly tehát több mint 7000 fegyverestől védette, Santa Ana megtámadásának ellenállani képes. Taylor tábornok akarta állitóltag Saltilloban a parancsnokságot általvenni s azt hitték, hogy nemsokára ütközetre kerül a dolog.

A braziliai császári kormány azon súlyos vádak következtében, mellyek a Bünkirehenben létező császári alconsul ellen jogosítatlan kivándorló szállítás-üzlete miatt emeltettek, a párizsi főconsulhoz megbízást intézett ezen vádak megvizsgálására.

A washingtoni hivatalos lap nyilatkozványt közöl az elnöktől egy az egyesült státusok s Peru közt már 1841ki mart. 17kén kötött szerződés fölött, miszerint Peru az amerikai polgárok 300,000 jogszerű követeléseit tíz év alatt 30,000 dolláronként lefizetni igéri, vagy készpénzben vagy vámjegyekben, mik al pari fogadtatnak el.

PORTUGÁLIA. A miguelista csapatokat angol lapok lissaboni s portoi tudósításai szerint éjszakon Saboroza mellett a királyi sergek Vinhaes és Lapa vezérlete alatt egészen tönkre verték, melly alkalommal Macdonell tábornok s egyéb miguelista főnökök is elveszték. Az egyesült forradalmiak s miguelisták egyébiránt Portóban nagy készületeket tesznek. A torresvedrasi foglyok közül 47 tiszt, köztök Bomfin gróf, Celestino tábornok, az ifju gróf Villareal, Aviles gróf, egy Lauret nevü franczia, Andaz hadibriggre vitettek, elszállitással minden megelőzött haditörvényeségi itélet nélkül, egy nyugotafrikai igen egészségtelen telepre; ezen rendszabály okau azt állitják, hogy a foglyok közt szabadulási öszszeesküvés fődötetett fel. Az angol ügyviselő közbejárulása sikertelen volt. A bank papirospénze, melly folyvást szaporittatik, miután egyetlen segélyforrása a kormánynak, csak 33 pct vesztességgel kél, melly nemsokára 50 pctre fog lépni.

Egy febr. 2kai portoi levél szerint ott minden változatlanul még az előbbi állapotban volt. Saldanha csak lassan s fontolva nyomult előre. A junta őt melegen fogadni készüle. Bizonyosul álliták, miszerint Vinhaes tábornok a miguelisták vezérét Macdonnell tábornokot Villarealnál megverte. Hallomás szerint Macdonnell megsérült az ütközetben, s gyengült csapattal Canavezasba vonult viszsza. Casal tábornok jan. 28án Viana mellett állt. Lissabonban öszszeesküvés fődötetett fel, mellynek czélja volt a sorresvedrasi foglyokat szabadon eresztetni; ezek most állitóltag a

verdifoki szigetekre fognak szállítani. Egy miguelista guerrillát vertek meg és szétlűtek a királyiak Guarda mellett.

SPANYOLORSZÁG. Az új miniszterség, mikép február 1-jén mindkét kamrában programja szerint kijelenté, a királynő trónjogai ellen intézett megtámadás hatályos elnyomását, de egyszersmind törvény határain belül mozgó minden párt egymással kiengesztelését tűze ki legfőbb feladatául; pénzügyi tekintetben Mon rendszerét követendő, külföldet illetőleg minden nemzetel barátságos lábon iparkodik állani a nélkül, hogy egyiknek több előnyt adna mint a másoknak.

ANGLIA. Febr. 8-ai alsóházi ülésben az irlandi szegény gyámoltási bill iránti tanácskozás folytatott a bizottságban. O'Connell Dani is elmondá véleményét. Ugy látszik lemondott a repealról, mert szavait ekép végezte: „Irland a ti kezeitekben, hatalmatokban van. Ha ti meg nem szabadítjátok azt, ő magát nem szabadíthatja meg; ha tinem jöttök neki segítségére, népének egy negyede veszni kénytelen.“ Russel lord válaszában arra utalt, mi már eddigelő történt; csupán az utóbbi hónapban nem kevesebb mint egy millió ft. st. küldetett a kinstárból Irlandba. — A nagy nyugati vasútvonalon eddigelő hallatlan gyorsaságot értek el. Egy vonat 72 angol mérföldet haladott egy óra alatt, tehát egy angol mérföldre 50 másodperc esett.

FRANCIAORSZÁG. A választélfirati vitaközös a nyolczadik (febr. 9-kei) ülésben, ugy látszik csak azért tért ismét a pénzügyre vissza, mivel az ellenzék a mostani za-

varokat kizárólag az oct. 29-kei miniszterének tulajdonítja, hogy azt rossz kormányzással vádolja, mi ellen ez magát természetesen egész erejéből védelmezi, s az első zavart s főökát a következő zavaroknak a bevételek s kiadás közti egyensúlyban egyenesen a mart. 1-jei (Thiers) miniszterségre hárítja. A bank is újra vitatás alá lón véve, s a pénzügyminiszter ezen intézetet Magnin ur ismételt megtámadásai ellen erélyesen védelmezé. Utóbbi szabályellentiségül azon körülményt emelé ki, hogy a bank ércpénzkészletét a kibocsátott jegyek harmadán alul csökkenteté, Lacave-Laplagne azonban kimutató neki, miszerint a banknak 63 millió tallérja van a párizsi boltokban s 25 milliója megyei hivatalosztályiban, melly összeg a forgalomban levő jegyek harmadához igen közel áll. Ugyszinte helytelenek talála azon szemrehányást is, hogy a bank a nála letezt statuspénzekért semmi kamatot nem fizet, miután sem joga valakinek illeténi kamatot tőle kívánni, sem neki azt fizetni. A pénzügyminiszter mindent rózsaszínben látá, ugy hogy egy fiatal kövél Faucher, ki először most lépett föl, őt, nyugtalanító optimismus miatt vádolá. Midőn végre szavazás alá kerültek a pénzügyszakaszok, a baloldal legnagyobb részt viszatartóztatta magát a szavazástól. Ezután azon szakaszokra tértek által, melyekben a törvényhozás s igazgatásbani javítások, oktatás, kereskedelem, s földérszet előmozdítása s kifejlesztéséről van szó; s a legközelebb várható oktatási törvény egy kis mellékjelenetet idézett elő. Több tag bővebb felvilágosítást kívánt annak for-

mája s tartalma fölött, Salvandy mindazáltal bele nem boesátkozott s csak azt jegyzé meg, miszerint az az első s másodoktatást foglalandja magában. Grandin ur egy előadást a szabadkereskedési rendszer ellen már részint üres padok előtt tartá s az ülés ezzel eloszlott. Hallván ezen szónokot, azt gondolható az ember, mintha a francia kormány már azon ponthon áll, hogy a piacokat az angol felsőségnek adja által, melly csak oda központosítja munkálkodását, miszerint a munkabért egyenlő fokra állítsa a szárazföldi tartományokéval, s aztán nem késendik mindent maga árúval elborítani.

DANIA. Schleswig hercegség városiban a követválasztások immár beveződtek, s Fleusburg várost kivéve, mindeniütt az ellenzék szellemében ütöttek ki. Nevezetes dolog, hogy a tizenkét város követei közül ezen hercegségnek, heten Schlesswig városban laktak, ezen város ellenben mindkét követét más városokból választotta. A tartományajtó ellenjelentett föllépést az „Izchoi heilapont“ (melly legbefolyásosabb a hercegségben s 8000 példányban olvastatik) csakugyan megkezdték, Scheel kormányzó febr. 6-án szabadalomvesztés alatt megtiltá a lapszerkesztőségnek akár kül-, akár beföldi politikai tárgyakkal foglalkozást. Valamennyi bíráló az egész országban legszigorubbán oda utasítatik, hogy a lovagrend ismeretes feliratát a nyilvános lapokba fölvetetni ne engedje.

17ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Tisza-gőzhajózás.

A tiszai első magyar gőzhajó-társaság választványja folyó évi február hó 9-dikén tartott ülésében elhatározá, mikép az aláírt részvényesek által aláírásaik 20%-je a programban világosan érintett kötelezettségek mellett befizetessék.

Minélfogva e társulat részvényes tagjai tisztelettel felkérnek az általok aláírt összegek 1/3 részit azaz 20%-t f. évi martius-hó 15-ik napjától szinte azon hó 31-dik napjáig bezárólag, Pesten választványi tag Vodjaner Sámuel urnál lefizetni, kitől egyszersmind a fizetések teljesítése alkalmakor illető ideiglenes részvényjegyeket is átveendik. — Megjegyzetvén itt egyszersmind az, hogy ha netalán valaki kevesebb sommát irván alá, fizetését jelenleg egészben kíváná teljesíteni, az szabadságában álland, s arról minden esetre nyugtatványoztatni fog, azonban rendes részvényjegyét az olly egyed is, csak az ideiglenes jegyek általános becserélése alkalmakor fogja kezéhez vehetni.

A nagygyűlés határnapját illetőleg:

A program szerint f. évi január hó folytán megtartatni rendelt nagygyűlés az időközben fölmerült akadályok miatt a kijelölt hónapban meg nem tartathatván, a tiszai első magyar gőzhajó-társaság Pesten, Ullmann-ház tiszaszabályozási társulat teremében tartandó nagygyűlésére megjelenési határnapul f. évi martius-hó 19-dik napja tűzetett ki. Melly határnapra az illető részvényesek s e vállalat barátai megjelenni tisztelettel felkérnek. E gyűlésnek többek közt egyik tárgya lesz a választvány által hajók építése iránt történt intézkedések megerősítése.

Miután a t. ez. ívtartók hírlapok által íveknek f. évi martius-hó elejéig beküldésére megkértek: ezen korábbi határozat ollyformán módosittatik, mikép az illető t. ez. ívtartók, ne a kezeiknél levő aláírási íveket, hanem — azokat magoknál, s az aláírásoknak továbbra is folytonosan nyitva tartván — csak az aláírások sikeréről készitendő pontos kimutatásaikat sziveskedjenek f. évi martius hó 15-keig választványi tag Vodjaner Sámuel urhoz beküldeni. — Kelt Pesten, 1847. évi február-hó 9-ken tartott választványi ülésből.

Décsy Lajos társulati ideiglenes jegyző által. 2—3

Egyesületi hirdetés.

Az egész tiszavölgyi társulat közgyűlésének tartása Pesten, folyó évi martius 21-keére levén határozva, a Heves városi társulatban érdeklétt részvényes tagok, folyó évi martius 10-ken reggeli 10 órakor, Heves mezővárosában eböklésen alatt, tartandó tanácskozási gyűlésen megjelenni kéretnek. Kelt Pesten, február 20-án 1847. Báró Orszay György. 2—3

A PESTMEGYE pártfogása alatt álló hazai első Takarékpéztár kezelési mult hó 24-én tartott közgyűlés által szombatra is, és így most már vasárnap és ünnepnapokat kivéve a hét minden napjaira kiterjesztetvén, az e részben felbatalmazott választvány jövő martius 1-ső napjától kezdve a szombatot a betételi napok közzé sorozta, a többi napra az eddigi kezelés rendét meghagyván; e szerint betételi napok hétfő, kedd, szerda és szombat — kivételiek: esütörtök és péntek mind reggeli 9. órától délutáni 1. óráig. Miről a közlekedőket ezennel tisztelettel értesíti Pesten 1847-ik évi február 20-án Szalay József mk. intézeti jegyző.

NYILVÁNOS KÖSZÖNET. A pesti jótékony nőegylet kedves kötelességének ismeri, a kör szívteljes tagjainak a legmelegebb hálát nyilvánítani azon 500. ezüst finyi segélyért, mellyet a helybeli szegények élmezésére ezen egyesületnek átadni sziveskedett. A pesti nőegylet különös meghagyásából Károly Lajos m. k. titoknok.

A gyáralapító részvénytársaság f. é. mart. 15-ken a bilanx és kormányzási rendszer végképmi megállapítása végett közgyűlést tartand. (hol?) mellyre a t. ez. részvényes tagok, az alapszabályok értelmében eleve figyelmeztetnek. Pest febr. 14-én 1847. Kuthy Lajos m. k. egyesületi jegyző.

Duna-gőzhajózás.

Mint hogy a folyó 1847-dik évi martius hónap folytán tartandó közgyűlés az osztalék-összelet meg fogja határozni, ámbár annak kifizetése folyó 1847-dik évi martius 1-jén megtörténendik, csak hogy az osztalék-összelet ekkor még nem tudhatni, ennélfogva az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társulat igazgatósága ezennel tudomásul adja, miszerint f. 1847-iki martius 1-jén az esendő osztalékok ideiglen a szokott mód szerint ugymint:

egy egész részvényre 12 ft. 30 kr.
és fél részvényre 6 ft. 15 kr.

ugy szinte az 500 p.ftos kötelevény féléves kamata 12 ft. 30 kr-jával pengőben az illető szelvények (coupon) átadása mellett folyó évi martius 1-jétől kezdve a társaság pénztáránál Bécsben (Bauernmarkt Nro 582.) ki fognak fizettetni.

A részvény-szelvények a fizetés alkalmakor egyjeggyel fognak megbélyegeztetni azért, hogy ha a közgyűlés magasb osztalék-összelet határoz, a még azokra eső összeletek, a bélyegzett szelvények visszaadása mellett, kifizethessenek.

Bécs, febr. 15-én 1847. Keresztszegi gróf Csáky Antal Brunós k. 3—3
társaság igazgatósága által.

Nyilatkozat.

Miután alulirt adósságainak lerovására Abauj-megyei Nagyida és Göncz, továbbá Biharmegyei Sítér uradalmaimat egy köztem, s nóm Csáky Anna grófnő született Vécsey bárónő közt 1816-ik évi december 22-én létesült ünnepélyes adósséveszt szerződésnél fogva, nevezett nómre törvényes bizonyosság előtt átruháztam, ezennel mindenkinél tudtára adatik, miszerint ezen most már nóm törvényteljes birtokába jutott fennevezett jószágok valamely ezentul általam netalán teendő kötelezésre nézve törvényes zálogul nem szolgálhatnak.

Bécs, január 12-én 1847. Keresztszegi gróf Csáky Antal Brunós k. 3—3

Kir. adományozásra kitűzött jószágrészek.

A nm. m. kir. udv. Kamara rendlése, következő magyar kir. fiscalitási s kamrai javak hirdettetnek adományozásra ugymint:

a) Máramaros megyében fekvő Bilkayréte részek Ökörmező, Solyán, Majdan-kán, Ujholyaiában, Rieskő, Ripinyén, Lopusnyán, Iszka-Bisztrán, s az ugyanazon vármegyébe kellezett színevéri zálogjószág.

b) Biharmegyében fekvő majorsági jószág ugynevezett Király-erdő: — továbbá:

c) Bács megyében fekvő Szalay-Péter-féle paeséri fiscalitási rész: — végre

d) Szatmármegyében fekvő Esztrai és Udvari fiscalis részek.

Az a) alatt érintett színevéri zálogjószág csak azon joggal, mellyel azt a kir. ügyész bírja, magány-szerződés útján adatik el, s a kir. ügyész semmi szavatosági kötelezettséget (exciptiót) nem vállalhat el érte — egyébiránt pedig az eladás versenyre boesáttatik.

Versenykűnyebítés tekintetéből a) b) alatt nevezett majorsági erdő, t. i. Király-erdő három részre van osztályozva s ugy becsültetett is meg; minek következtében szabad mindenkinél ezen jószágról akár e részben, akár egyes részlegben (Parzelle) folyamodni.

Alkatrészei s becsára ezen jószágok-

nak Bécsben a nm. es. k. közönséges s Budán a nm. m. k. udvari kamránál, ezenkívül azonban becsáraik különösen és pedig az a) és d) alatt érintett fiscalitási részeké a) máramrosi, a) paeséri részé a) zombori kir. kam. igazgatóságnál, — Királyerdő nevű majorsági erdő pedig a) nagyváradi helyettes-igazgató ügyésznél megtekinthető, valamint az ezen jószágokat elnyerői akaróknak a) hely színevéri vizsgálat is megengedettik.

Az illető versenyzők, ide érte még azokat is, kik magokat már előre jelentették, vételbeli folyamodványaikat határozottan kimondott ajánlatokkal, s azon bizonyos kijelentéssel, miszerint nyeretű adományjogaikat, az adományozási oklevél kiadására után is, az illető vármegyék jegyzőkönyveibe az 1840-iki 31-d. törvényzikk 19. §-szá értelmében betábláztatni készek. — legfőbb f. é. május hó 7-ke délutáni egy órájáig, vagy Bécsben a nm. es. kir. közönséges, vagy Budán a nm. m. kir. udv. kamránál, annyival bizonyosabban nyújták be, mint hogy határozott, legfelsőbb parancsnál fogvást, ezen határidő lefolyta után semmiféle utólagos folyamodványuk helye nem lesz, hanem azok egyenesen vissza fognak utasítottani.

Egyébiránt legfelsőbb utasítás szerint csak ollytán folyamodók kérelmei vételnek figyelembe, kik a fenneílt betáblázásra nézve készeknek fognak nyilatkozni. Budán, február 3. 1847. 2—3